

σύγχρονο

Φάσμα
προπαρασκευή για
Α.Ε.Ι. & Τ.Ε.Ι.

μαθητικό φροντιστήριο

25ης Μαρτίου 111– ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗ – ☎ 210 50 20 990 – 210 50 27 990
25ης Μαρτίου 74 – ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗ – ☎ 210 50 50 658 – 210 50 60 845
Γραβιάς 85 - ΚΗΠΟΥΠΟΛΗ– ☎ 210 50 51 557 – 210 50 56 296

2ος ΚΥΚΛΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑΤΩΝ

ΜΑΘΗΜΑ: Νεοελληνική Λογοτεχνία

ΤΑΞΗ: Γ' Τάξη Ενιαίου Λυκείου – Θεωρητική Κατεύθυνση

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: Λυμπέρη Κατερίνα

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: 31/03/2013

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ:

A. ΚΕΙΜΕΝΟ

Γ. Ιωάννου - «Μεσ τους προσφυγικούς συνοικισμούς»

Στέκομαι και κοιτάζω τα παιδιά· παίζουνε μπάλα. Κάθομαι στο ορισμένο καφενεϊόν· σε λίγο θα σχολάσουν και θ' αρχίσουν να καταφτάνουν οι μεγάλοι. Κουρασμένοι απ' τη δουλειά, είναι πολύ πιο αληθινοί. Οι περισσότεροι γεννήθηκαν εδώ σ' αυτή την πόλη, όπως κι εγώ. Κι όμως διατηρούν πιο καθαρά τα χαρακτηριστικά της ράτσας τους και την ψυχή τους, από μας τους διεσπαρμένους. Ιδίως όταν τους βλέπω εδώ, μου φαίνονται πιο γνήσιοι. Κάπως αλλιώςτικοι μοιάζουν μακριά, σε άλλα περιβάλλοντα συναντημένοι.

Η αλήθεια πάντως είναι πως στο ζήτημα της αναγνωρίσεως έχω φοβερά εξασκηθεί. Όπου κι αν είμαι, τον Πόντιο, ας πούμε, τον διακρίνω από μακριά· και από μια γραμμή του κορμιού του μονάχα. Δεν είναι ανάγκη ν' ακούσω την ομιλία του, ούτε να διαπιστώσω την αλλιώςτικη μελαχρινάδα. Σπανίως να πέσω έξω. Από κοντά όμως είμαι ολότελα αλάνθαστος. Το ίδιο και με τους Καραμανλήδες, τους Καυκάσιους, τους Μικρασιάτες απ' τις ακτές, τους άλλους απ' τα βάθη, τους Κωνσταντινουπολίτες, από μέσα ή απ' τα περίχωρα, κι ας επιμένουν όλοι τους πως είναι απ' την καρδιά της Πόλης, κι απ' το Γαλατά. Οι Θρακιώτες όμως έρχονται πιο καστανοί· ξανθοί πολλές φορές, κι ευκολότερα μπερδεύονται με πρόσφυγες από μέρη άλλα. Εξάλλου σα να έχουν χάσει την ιδιαίτερη προσφορά τους ή ίσως εγώ να την έχω συνηθίσει. Μπερδεύονται κυρίως μ' αυτούς που ήρθαν απ' τη Ρωμυλία. Αυτό συμβαίνει κι ανάμεσα στους Ηπειρώτες και στους άλλους απ' τις περιοχές του Μοναστηριού.

Όταν τους μπερδεύω, το καταλαβαίνω συνήθως αργά· γιατί έχω τόση πεποίθηση πάνω σ' αυτό το ζήτημα, ώστε σπανίως ρωτώ. Κατά βάθος βέβαια αυτό δεν είναι σφάλμα, είναι διαπίστωση.

Κι όμως πόση συγκίνηση έχει να κοιτάξεις ή να συζητάς στα καφενεία και να δαισθάνεσαι τη δική σου ή μια άλλη πανάρχαια ράτσα. Ακούς εκείνες τις φωνές με τη ζεστή προφορά και σου 'ρχεται ν' αγκαλιάσεις. Ονόματα από σθημένους τάχα λαούς και χώρες δειλιάζουν μέσα στο νου· μεθώ μονάχα και που τα λέω από μέσα μου, καθώς ολοένα βεβαιώνομαι. Χαίρομαι να κοιτάζω τις αδρές και τίμιες φυσιογνωμίες τους κι

ανατριχιάζω βαθιά, όταν σκέφτομαι πως αυτός που μου μιλά είναι δικός μου άνθρωπος, της φυλής μου. Κάτι σα ζεστό κύμα με σκεπάζει ζαφνικά, θαρρείς και γύρσια επιτέλους στην πατρίδα. Δεν έχει σημασία που δε γνώρισα ποτέ αυτή την πατρίδα ή που δε γεννήθηκα καν εκεί. Το αίμα μου από κει μονάχα τραβάει· εκτός κι αν είναι αληθινό πως ο άνθρωπος αποτελείται απ' αυτά που τρώει και πίνει, οπότε πράγματι είμαι από δω. Πώς εξηγείται τότε όλη αυτή η λαχτάρα;

Γυρνώ μές στους προσφυγικούς συνοικισμούς με δυνατή ευχαρίστηση. Θράκες, Χετταίοι, Φρύγες, όμορφοι Λυδοί, πάλι, ανθούν ανάμεσά μας. Οι ίδιοι δεν ξέρουν βέβαια αυτά τα ονόματα· για μένα όμως είναι φορτωμένα μυστήριο και αγάπη. Κι αν ακόμα δεν είναι, πολύ θα ήθελα να ήταν έτσι η αλήθεια.

Κι όμως τα τελευταία χρόνια έχουν κάνει το παν για να σκορπίσει η ομορφιά αυτή στους τέσσερις ανέμους. Οι εγκληματίες των γραφείων εκμεταλλεύτηκαν τη ζοηράδα τους και την αγνότητά τους. Τους εξώθησαν να σφάζουν και να σφαχτούν· να φαγωθούν, ιδίως μεταξύ τους. Τώρα φυσικά τους τρέμουν και προσπαθούν να τους ξεφορτωθούν με τη μετανάστευση. Πολύ αργά, νομίζω.

Κάθε φορά που φεύγω από κει, με αποχαιρετούν χωρίς να δείξουν παραξένεμα, αν και άγνωστοί μου άνθρωποι. Τους πληροφορεί το αίμα τους για μένα, όπως και το δικό μου με κάνει να τους κατέχω ολόκληρους. Πάντως ποτέ τους δεν επιμένουν να με κρατήσουν στις παρέες τους.

Ολομόναχος, ξένος παντάξενος, χάνομαι στις μεγάλες αρτηρίες. Όταν ανάβει το κόκκινο και σταματούν τ' αυτοκίνητα, μου φαίνεται για μια στιγμή πως παύει εντελώς κάθε θόρυβος. Ερυθρά και λευκά αιμοσφαίρια σα να κυκλοφορούν. Κι όμως βλέπω πως το πλήθος εξακολουθεί να περπατά, να κουβεντιάζει ή να γελάει. Σταματώ πολλές φορές στη μέση του πεζοδρομίου, κι όπως στο κούτσουρο που κόβει το νερό, έτσι περιστρέφονται γύρω μου οι διαβάτες. Τώρα που δεν εμποδίζουν οι μηχανές, ακούω χιλιάδες βήματα στο πλακόστρωτο. Μου 'ρχεται να καμπυλώσω τη ράχη μου για να περάσει χωρίς εμπόδια αυτό το ποτάμι. Της Γονατιστής, όταν περνάει από πάνω μου το βουβό ποτάμι των προγόνων, γονατισμένος πάνω στα καρυδόφυλλα, σκύβω βαθιά στο χώμα, για να μην βγάζουν οι ψυχές εξαιτίας μου τον παραμικρότερο παραπονητικό βόμβο.

Εγώ όμως από τώρα είμαι βαριά παραπονεμένος. Μέσα στους ξένους και στα ξένα πράγματα ζω διαρκώς· στα έτοιμα και στα ενοικιασμένα. Συγκατοικώ με ανθρώπους που αδιαφορούν τελείως για μένα, κι εγώ γι' αυτούς. Ούτε μικροδιαφορές δεν υπάρχουν καν μεταξύ μας. Ο ένας αποφεύγει τον άλλο, όσο μπορεί. Μα κι αν τύχει να σου μιλήσουνε, κρύβουν συνήθως τα πραγματικά τους στοιχεία σα να 'ναι τίποτε κακοποιοί. Το ιδανικό, η τελευταία λέξη του πολιτισμού, είναι, λέει, να μην ξέρεις ούτε στη φάτσα το γείτονά σου. Πονηρά πράγματα βέβαια· προφάσεις πολιτισμού, για να διευκολυνθούν οι αταξίες.

Γι' αυτό ζηλεύω αυτούς που βρίσκονται στον τόπο τους, στα χωράφια τους, στους συγγενείς τους, στα πατρογονικά τους. Τουλάχιστον, ας ήμουν σ' ένα προσφυγικό συνοικισμό με ανθρώπους της ράτσας μου τριγύρω.

"Για ένα φιλότιμο, 1964"

ΘΕΜΑΤΑ

1. Χαρακτηριστικά της γραφής του Ιωάννου αποτελούν το βιωματικό στοιχείο, ο συνειρμός, η έκφραση της υπαρξιακής αγωνίας. Να δώσετε ένα παράδειγμα για κάθε ένα από τα παραπάνω στοιχεία και να το σχολιάσετε. (15 μονάδες)
2. Η αφήγηση τελειώνει με την ευχή "ας ήμουν...τριγύρω". Να συνδυάσετε το τέλος με τον τίτλο και με την αρχή της αφήγησης και να εξηγήσετε πώς λειτουργεί ο συγκεκριμένος τρόπος δόμησης. (20 μονάδες)

3. «Η αφηγηματική ύλη των πεζογραφημάτων του Ιωάννου «θησαυρίστηκε» με δύο κυρίως «όργανα»: τη μνήμη και την παρατήρηση». Τι «θυμάται» και τι «παρατηρεί» ο συγγραφέας στο συγκεκριμένο αφήγημα; (20 μονάδες)

4. Να σχολιάσετε σε μία παράγραφο το χωρίο: « **Κι όμως τα τελευταία χρόνια... πολύ αργά, νομίζω** » (100 λέξεις) (25 μονάδες)

5. Να συγκρίνετε, ως προς το περιεχόμενο, το πεζογράφημα του Γ. Ιωάννου «Μεσ στους Προσφυγικούς Συναρπασμούς» με το απόσπασμα που ακολουθεί από το «Μοτοσυκλέτας εγκώμιον» του ίδιου συγγραφέα και να εντοπίσετε ομοιότητες.

(20 μονάδες)

Η αλήθεια είναι πως σε στιγμές αδυναμίας λυπάμαι κάπως που δεν έχω κι εγώ αυτοκίνητο, αλλά αυτό το ύποπτο λύγισμα είναι πάντα κάτι το παροδικό και αρκετά εύκολα το αποτινάζω. Δε μου χρειάζεται κι άλλη απομόνωση· φτάνει αυτή που έχω στο σπίτι. Δεν μπορώ να κουβαλώ την ατμόσφαιρα του σπιτιού μου πάνω σε τέσσερις ρόδες, ούτε να βλέπω διαρκώς τους άλλους μέσα απ' τα τζάμια. Θέλω να ακουμπώ, να τρίβομαι, έστω και τυχαία, πάνω σε ανθρώπους, να τους ακούω, να παίρνω απ' αυτούς κουράγιο ή απελπισία. Προπάντων θέλω να βλέπω ανθρώπους, να τους χαίρομαι από κοντά ή και να τους σιχαίνομαι, να τους μυρίζω.

...

Περπατάω λοιπόν όσο μπορώ και μάλιστα σε χώρους πολυσύχναστους, παίρνοντας το λεωφορείο μόνο όταν κάπου πρέπει να προλάβω. Παλιότερα δεν μπορούσα να περιεργαστώ και τόσο τους διαβάτες. Περιοριζόμουν σε μια φευγαλέα ματιά κυρίως στο πρόσωπο. Τώρα διαπιστώνω ολοένα και μεγαλύτερη άνεση στον εαυτό μου. Θαρρείς και δεν προβάλλουν την ίδια αντίσταση στα βλέμματά μου, υποχωρούν. Μάλλον όμως δε με λογαριάζουν πια, ενώ, όταν ήμουν νεώτερος, μ' αντιμετώπιζαν σαν αντίπαλο, διεκδικητή σε κάτι το άγνωστό μου ή όμοιόν τους, οπότε εγώ έχανα τα βήματά μου.

Περπατώ στους δρόμους και κάθε τόσο ενθουσιάζομαι. «Θεέ μου» λέω «γιατί να μη μας δίνεις περισσότερη ζωή και νιάτα;» Όσο βαριά στεναχώρια κι αν έχω, μ' ένα καλό περπάτημα σε δρόμους εγγυημένους αλαφρώνει. Προσπαθώ, συνήθως, να κλείνω το βράδυ μου γυρνώντας στο σπίτι από την Εγνατία. Πολλές φορές, κι όταν ακόμα δεν μου ταιριάζει το δρομολόγιο, λοξοδρομώ προκειμένου να περάσω από κει. Και γιατί τάχατες να βιάζομαι να φτάσω στο σπίτι; Τι το σπουδαίο έχω να κάνω; Εκείνη την ώρα, βέβαια, πολλή κίνηση σε πεζούς ο δρόμος δεν έχει. Εκτός κι αν συμβαίνει κανένα έκτακτο γεγονός: ματς ή κινητοποίηση. Κάτι άλλο υπάρχει όμως που μου παίρνει την ψυχή. Είναι οι πολλές μοτοσυκλέτες που περνούν τρέχοντας αστραπιαία, ιδίως προς τα δυτικά, θαρρείς για να προλάβουν αυτοί που τις κυβερνούν τον έρωτα ή τον ύπνο. Κοντοστέκομαι στο πεζοδρόμιο θαυμάζοντας. «Όπου και να χτυπήσουν, θα τραυματιστούν», συλλογιέμαι. Κι αυτό δεν το λέω ούτε με φόβο, ούτε, φυσικά, με οίκτο, αλλά σχεδόν με βαθύ σεβασμό. Άλλωστε, κι αυτοί καλά ξέρουν τους κινδύνους. Πιάνω θέση δίπλα σε φανάρι της τροχαίας, περιμένοντας δήθεν για να περάσω. Όταν ανάβει το κόκκινο, όλοι μαζί σταματούν, ακόμα και μπροστά μου. Είναι συνήθως συμπαθέστατοι και πάντα γεροδεμένοι. Άλλοι είναι χωρικοί, κι άλλοι δικά μας σαΐνια, εργάτες. Ξέρω καλά τι έκαναν και που τώρα πηγαίνουν. Γι' αυτό γυρνούν στα σπίτια τους σα μεθυσμένοι, κρατώντας γερά στα σκέλια τους τις μηχανές. Δεν τους περιμένει εκεί ούτε ξεραίλα ούτε και μοναξιά. Αυτό το πράγμα, μάλιστα –πολύ θα το 'θελα. Αυτό τ' αλλάζω με την τωρινή μου μοίρα. Με μια βαριά μοτοσυκλέτα ν' αλωνίζω πόλη και προάστια. Να περνώ σαν τη σαΐτα και να σταυροκοπούνται με δέος όλοι οι νοικοκυράκηδες. Κι από πίσω να 'ρχεται μ' ορυμαγδό όλη η παρέα.

«*Σαρκοφάγος, 1971*»

ΚΑΛΗ ΤΥΧΗ!!!